

דף קו.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ד ה"א

מתנדב אדם ונודר עולה ושלמים **ק** וכל מין שירצה
 מחמשה מיני מנחות הבאין בנדר ונדבה. ומתנדב או
 נודר מנחה ממנחת נסכים לבדה מאי זה מין משלשה
 מיני מנחות נסכים כמו שבארנו. ומתנדב או נודר יין
 בפני עצמו או לבונה בפני עצמה או שמן בפני עצמו
 או עצים למערכה מפני שהן כקרבן שנאמר ולקרבן
 העצים:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ז ה"ח

קבע נדרו ושכח כמה עשרונות נדר ובכמה כלים נדר **י**
 הרי זה מביא מאחד ועד ששים בששים כלים. כיצד.

ק. כסף משנה: מתנדב אדם ונודר עולה ושלמים וכו' כמו שביארנו. בפ"ב ובפרק י"ב
 מהלכות אלו: ומתנדב או נודר יין בפני עצמו. משנה בס"פ המנחות (דף ק"ד:). ומ"ש
 או לבונה בפני עצמה. בסיפרא פ"ט. ומ"ש או שמן בפני עצמו. בס"פ המנחות פלוגתא דר"ע
 ורבי טרפון ופסק כר"ט ובס"פ כל התדיר (זבחים צ"א) במשנה סבר ר"ש כר"ע. ויש
 לתמוה למה דחה רבינו דבריהם ופסק כר' טרפון וכתב הר"י קורקוס ז"ל דטעמא משום
 דסתם לן תנא בפרק בתרא דמנחות (דף ק"ז) כרבי טרפון דתנן הרי עלי שמן לא יפחות
 מלוג וכתב רש"י הך סתמא כרבי טרפון וכיון שכן ה"ל מחלוקת ואחר כך סתם והלכה
 כסתם גם בפרק אלו מנחות ובפ' כל התדיר סובר כן שמואל עכ"ל ושפתים ישק, ועל
 הקדמתו אני מוסיף לחזק טעם לפסוק כן דרבי נמי סבור כר"ט דההיא דמתני' הכי איתא
 הרי עלי שמן לא יפחות מלוג רבי אומר ג' לוגין. ומ"ש או עצים למערכה. בסיפרא פ"ט:

ר. כסף משנה: ומ"ש קבע נדרו ושכח כמה עשרונות נדר ובכמה כלים נדר וכו'. שם (דף
 ק"ו) ת"ר פירשתי מנחה וקבעתי בכלי אחד של עשרונים ואיני יודע מה פירשתי יביא
 מנחה של ס' עשרון דברי חכמים רבי אומר יביא מנחות של עשרונים מאחד ועד ס' שהם
 אלה ותת"ל. פירשתי ואיני יודע מה פירשתי ואיזו מהם פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי

מִבִּיא עֲשָׂרוֹן אֶחָד בְּכָלִי רֹאשׁוֹן וְשְׁנֵי עֲשָׂרוֹנִים בְּכָלִי שְׁנִי
וְשְׁלֹשָׁה עֲשָׂרוֹנִים בְּשְׁלִישִׁי עַד שִׁיְהִיו עַד שְׁשִׁים עֲשָׂרוֹן
בְּכָלִי הָאֲחֵרוֹן. וְאִם שָׁכַח אֶף בָּאִי זֶה מִן קָבַע מִבִּיא עַל
סֵדֶר זֶה שְׁשִׁים כָּלִים מִכָּל מִין וְנִמְצָא מִבִּיא מִכָּל מִין
אֶלְף וְשִׁמּוֹנָה מֵאוֹת וְשְׁלֹשִׁים עֲשָׂרוֹן:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' שחיטה פ"ב ה"ג

וְלֹא בְּהֶמָּה וְחִיָּה בְּלֶבֶד ש' אֶלָּא כָּל הַחֲלִין אֲסוּר לְהַכְנִיסָן
לְעֶזְרָה. אֲפֹלוּ בְּשֵׁר שְׁחוּטָה אוֹ פְּרוֹת וּפְתָה. אִם עֶבֶר

יביא ה' מנחות של ס' ס' שהן שלש מאות דברי חכמים רבי אומר יביא ה' מנחות של ס'
עשרונים מאחד עד ס' שהם ט' אלפים וק"ץ ע"כ בגמרא וכן שנוי בתוספתא. וכתבו
התוספות שהם אלף ותת"ל כיצד קח בידך מאחד עד ס' וצרף תחלתן לסופן עד האמצע
כגון אחד וס' הם ס"א שנים ונ"ט הם ס"א שלשה ונ"ח הם ס"א כן תמנה עד ל' דשלשים
ול"א נמי הם ס"א ויעלה לך שלשים פעמים ס"א עכ"ל. ודברי רבינו במה שכתב קבע נדר
ושכח כמה עשרונות נדר ובכמה כלים נדר וכו' וכן מ"ש ואם שכח אף באיזה מין קבע וכו'
דברים מכוונים בטעמים הם לדעת ת"ק דמתני' כפי מה שפירשתי דבריו במשנה אבל איני
יודע ליישבם ע"פ הברייטא שכתבתי לדברי חכמים ואם באנו לומר שרבינו פוסק כדברי
ר"מ מאי זה טעם שיהיה בזה יתיישבו לדעתו השתי בבות האחרונות שכתב רבינו אך
הבבא שכתב הרי זה מביא ס' עשרון מכל מין ומין מחמשתן דהיינו שלש מאות קשה שלא
מצינו לו כן לא במשנה ולא בברייטא. ואולי נוסחא אחרת היתה לו לרבינו וצ"ע:

ש. כסף משנה: ומ"ש ולא בהמה וחיה בלבד וכו'. הכי משמע בפרק הספינה (ב"ב פ"א):
דאמרינן גבי ספק בכורים וקא מעייל חולין בעזרה והרשב"א כתב בפ' הזרוע על דברי
רבינו ולא נראו דבריו אא"כ דעתו לומר לחם כלחמי תודה או פירות כפירות בכורים:
ומ"ש ואם עבר והכניס מותרים באכילה: וכל השוחט חולין בעזרה וכו'. משמע מדברי רבינו
דלא מיתסר אלא מדרבנן מאחר שלא ענש אלא מכת מרדות ויש לתמוה דבסוף פרק האיש
מקדש (דף נ"ה) ובפרק כיסוי הדם (דף פ"ה): מסיק דלר"ש חולין שנשחטו בעזרה
מדאורייתא מיתסר ומשמע בס"פ האיש מקדש (דף נ"ו): דכ"ש לחכמים דאמרי דהמקדש
בחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת וא"כ הא דמשמע מדברי רבינו דלא מיתסר אלא
מדרבנן אתי דלא כמאן ועוד שהוא ז"ל פסק בפ"ד מהל' אישות שהמקדש באיסורי הנאה
אינה מקודשת ולא חילק בין שאר איסורי הנאה לחולין שנשחטו בעזרה ומאחר שכתב כאן

וְהַכִּנִּיסָן מִתְּרִין בְּאֲכִילָה כְּשֶׁהָיוּ. וְדִבְרִים אֵלּוּ כֻּלָּן דִּבְרֵי קִבְלָה הֵן. וְכָל הַשּׁוֹחֵט חֲלִין בְּעֶזְרָה אוֹ הָאוֹכֵל כְּזִית מִבֶּשֶׁר חֲלִין שְׁנִשְׁחָטוּ בְּעֶזְרָה מִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מְרִדוֹת:

הרמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"א ה"ז

הָאִשָּׁה שֶׁלֹּא הִחֲזִיקָה עֲבָרָה וְהִפִּילָהּ ח וְלֹא יָדְעָה מֶה הִפִּילָהּ. אִם נָפַל שְׁחִיבָת עָלֶיהָ קֶרֶבֶן אוֹ דָּבָר שְׂאִינָה חִיבָת עָלֶיהָ קֶרֶבֶן. הָרִי זֶה סֶפֶק יוֹלָדֶת וּמִבִּיאָה קֶרֶבֶן וְאִין חֲטָאתָה נֶאֱכָלֶת. וְכֵן שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁהִפִּילוּ שְׁנֵי נָפְלִים נָפַל אֶחָד רָאוּי לְהִקְרִיב עָלָיו וְהַנָּפֵל הָאֶחָד פְּטוּרָה עָלָיו וְאִין אַחַת מֵהֶן מִכֶּרֶת נִפְלָהּ. כָּל אַחַת מִשְׁתִּיָּהֶן מִבִּיאָה קֶרֶבֶן מִסֶּפֶק וְאִין חֲטָאת אַחַת מִשְׁתִּיָּהֶן נֶאֱכָלֶת שְׁחֲטָאת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסֶּפֶק נִשְׁרָפֶת שְׂמָא אִינָה חִיבָת וְנִמְצָאת חֲטָאת זֶה חֲלִין שְׁנִשְׁחָטוּ בְּעֶזְרָה שֶׁהֵן אֲסוּרִין בְּהִנָּאָה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה:

שחשב"ע אסורים בהנאה א"כ אם קידש בהם אינה מקודשת ומדמשמע מדבריו כאן דלא מיתסר אלא מדרבנן אם קידש בהם מקודשת. וי"ל דלעולם אימא לך דחולין שנשחטו בעזרה מיתסרי מדאורייתא וז"ש ודברים אלו כלם דברי קבלה הם דהיינו שנאמרו מסיני. ומ"ש שאינו ענוש אלא מכת מרדות היינו מפני שלא נאמר בהם לאו:

ת. כסף משנה: האשה שלא הוחזקה עוברת והפילה וכו'. משנה פ"ק דכריתות (ז':). ומ"ש וכן שתי נשים שהפילו וכו'. שם במשנה. וכתב רבינו שלא הוחזקה מעוברת משום דאי הוחזקה מעוברת אין כאן ספק דנפל גמור הוא כמ"ש פרק [חמישי] מהלכות איסורי ביאה:

דף קו:

עין משפט א.

הרמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ה ה"ג

הַעֲלָה שְׂאֹר אוֹ דְבַשׁ בְּפָנֵי עֶצְמָן לַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁם עֲצִים
פָּטוּר שְׁנָאֵמַר 'וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לָרִיחַ נִיחֹחַ'. לָרִיחַ
נִיחֹחַ אִי אֵתָהּ מִעֲלָה אֲבָל אֵתָהּ מִעֲלָה לְשֵׁם עֲצִים. אֲפֹלוּ
הֶקְטִיר דָּבָר שְׂאִינוֹ רָאוּי לְהֶקְטֵרָה בְּדִבַּשׁ אוֹ בְּשֹׂאֹר
הוֹאִיל וְהוּא מִן הַקָּרְבָּן לוֹקָה:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז ה"א

הַנּוֹדֵר גָּדוֹל וְהֵבִיא קֶטֶן * לֹא יִצָּא. קֶטֶן וְהֵבִיא גָּדוֹל יִצָּא.
כִּי־צָד. אָמַר הָרִי עָלַי עוֹלָה אוֹ שְׁלָמִים כָּבֵשׁ וְהֵבִיא אֵיל.
אוֹ שְׁנָדֵר עֶגְלָה וְהֵבִיא שׁוֹר. גָּדִי וְהֵבִיא שְׂעִיר יִצָּא:

עין משפט ג.ד.

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז ה"ג

הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי לְבוֹנָה * לֹא יִפָּחַת מִקֶּמֶץ. הָרִי עָלַי עֲצִים
לֹא יִפָּחַת מִשְׁנֵי גִזְרִים עָבִין כְּמַחֲוִקוֹת וְאֶרְפָּן אִמָּה. הָרִי

א. כסף משנה: הנודר גדול והביא קטן לא יצא. משנה בסוף מנחות (דף ק"ז:). ומה שכתב
קטן והביא גדול יצא. גם זה שם במשנה ופסק כתנא קמא ודלא כרבי:

ב. כסף משנה: האומר הרי עלי לבונה לא יפחות מקומץ הרי עלי עצים לא יפחות משני
גזרים. משנה בפ"ו דשקלים. ומ"ש עבין כמחוקות וארכן אמה. בפרק קדשי קדשים (דף
ס"ב) גיזרין שעשה משה ארכן אמה ורחבן אמה ועבין כמחק גודש סאה וכתבו רבינו
בפ"ז מאיסורי מזבח: הרי עלי עץ מביא גזר אחד וכו'. ירושלמי פ"ו דשקלים. ומ"ש ואם
רצה להביא דמי העצים וכו'. כתב הר"י קורקוס ז"ל נראה שכתב כן ממ"ש במעילה פרק
הנהנה (דף י"ט:) איכא בינייהו עצים פירוש דלרבי הם כשאר קרבן מזבח ואין להם פדיון
ולרבנן הם כקדשי בדק הבית ויש להם פדיון ומביא דמים במקומם. ובהקומץ רבה (דף
כ"א:) מה עצים משל צבור וכו' ואמרו יכול האומר הרי עלי וכו' יביא עצים מתוך ביתו

עַלִּי עֵץ מִבֵּיא גֶזֶר אֶחָד אֲרָכּוֹ אִמָּה. וְאִם רָצָה לְהֵבִיא
דְּמֵי הָעֵצִים יָבִיא:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט ה"ג

מִכָּאֵן אָמְרוּ הַזּוֹרֵק אֶת הַדָּם ג או הַמִּקְטִיר אֵיבָרֵי עוֹלָה
או אֵימורִין או קֶמֶץ או לְבוֹנָה או קְטֹרֶת או מִנְחַת כֹּהֲנִים
או מִנְחַת נְסָכִים או הַמְנַסֵּךְ שְׁלֹשָׁה לִוְגִין יֵין או מִים
בַּחוּץ חֵיב שֶׁנֶּאֱמַר 'לֹא יִבְיָאֲנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ' כָּל הַמִּתְקַבֵּל
בְּפָנִים חֵיבִין עָלָיו בַּחוּץ:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"א הי"ז

הַתְּנֵדָב קֶמֶץ לְבוֹנָה ד בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. אִם חָסַר כָּל שֶׁהוּא
פָּסוּל. וְכֵן שְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שְׁעָם הִלָּחֵם אִם חָסַר אֶחָד
מֵהֶן כָּל שֶׁהוּא פָּסוּלִין. עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵי קֶמְצִין מִתְחַלָּה
וְעַד סוֹף:

ת"ל על העצים וגו' אשר על המזבח מה מזבח משל צבור אף עצים וכו' ומינה למתנדב
עצים ג"כ שיכול ליתן דמיהם ולפ"ז יבואו העצים משל צבור באותם דמים שנותן אבל
אם נתכוון להביא במעילה אין צורך להביא עצים כי מעות אלו פדיוןן הם והתוס' ורש"י
נראה שאינם מפרשים כן ההיא דמעילה עכ"ל:

ג. כסף משנה: מכאן אמרו הזורק את הדם. בפרק קמא דזבחים (דף ד':) מה לזביחה
וזריקה שכן עבודה וחייבין עליה בחוץ. ומה שכתב או המקטיר איברי עולה או אימורין
או קומץ או לבונה או קטרת או מנחת כהנים או מנחת נסכים. משנה בפרק השוחט ומעלה (דף
ק"ט:). ומ"ש או המנסך ג' לוגין יין או מים בחוץ חייב. שם בברייתא ומשמע הברייתא שנסוך
מים זה יהא בחג וכן פירש"י ורבינו קיצר במובן:

ד. כסף משנה התנדב קומץ לבונה בפ"ע וכו'. בפ"ק דמנחות (דף י"א:) מימרא דרב יצחק
בר' יוסף אמר ר"י:

עין משפט ז.

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ב ה"י

הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי כֶּסֶף אוֹ זָהָב ה' וְלֹא הִזְכִּיר מִטְבֵּעַ יָבִיא
לְשׁוֹן שֶׁל כֶּסֶף אוֹ שֶׁל זָהָב יִהְיֶה מְשַׁקְלָה עַד שִׁיאֲמַר לֹא
לְכָךְ נִתְפַּנֵּנְתִּי. וְכֵן אִם פִּירֵשׁ הַמְשַׁקֵּל וְשָׁכַח כִּמָּה פִּירֵשׁ
יָבִיא עַד שִׁיאֲמַר לֹא לְכָךְ נִתְפַּנֵּנְתִּי:

עין משפט ז.

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז ה"א

הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי לְמִזְבֵּחַ יָבִיא קֹמֶץ לְבוֹנָה י שְׁאִין לֶךְ דָּבָר
שֶׁקָּרַב כָּלוּ לְמִזְבֵּחַ כְּמוֹת שֶׁהוּא אֵלָּא לְבוֹנָה. פִּירֵשׁ נִדְרוֹ
וְשָׁכַח מֶה פִּירֵשׁ יָבִיא מִכָּל דָּבָר שֶׁקָּרַב כָּלוּ לְמִזְבֵּחַ.

ה. כסף משנה: האומר הרי עלי כסף או זהב וכו'. נתבאר בסמוך. ומה שכתב וכן אם פירש
המשקל וכו' שם במשנה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יהא מביא עד שיאמר לא לכך
נתכוונתי:

ו. כסף משנה: האומר הרי עלי למזבח יביא קומץ לבונה וכו'. בסוף מנחות (דף ק"ו:) ת"ר
הרי עלי למזבח יביא לבונה שאין לך דבר שקרב לגבי מזבח אלא לבונה פירשתי ואיני
יודע מה פירשתי יביא מכל דבר שקרב למזבח ותו ליכא והא איכא עולה איכא עורה
לכהנים והא איכא עולת העוף איכא מוראה ונוצה והא איכא נסכים לשיתין אזלי והא איכא
מנחת נסכים כיון דאיכא מנחה דאכלי כהנים מינה לא פסיקא ליה. ופירש"י פירשתי אחד
מאותם הקריבים כולם למזבח ואיני יודע איזה מהם פירשתי וקס"ד דודאי מדנחית למנינא
דעתיה אמדי דלית ביה היתר שירים לכהנים ואע"ג דאינו נקטר כולו כמו עולת העוף
ומנחת נסכים והילכך יביא מכולם אבל היכא דאמר [הרי עלי] למזבח סתם משמע דבר
שנקטר היינו לבונה. ותו ליכא אמילתא קמייתא קאי דאין לך דבר הקרב כולו למזבח אלא
לבונה. מוראה ונוצה נזרקין אצל מזבח הפנימי ונבלעים במקומם וכו'. לא פסיקא ליה
דלימא דבר הקרב כולו למזבח משום מנחת נסכים הואיל ואיכא מנחת נדבה דאינה כולה
למזבח עכ"ל. ומשמע לרבינו דכי אמרו גבי נסכים לשיתין אזלי היינו לומר דכיון שאינם
נקטרים במזבח אינם בכלל אמירתו למזבח אבל בכלל אמירתו פירשתי ואיני יודע מה
פירשתי הם. ומ"ש ויין בפני עצמו. כלומר מלבד היין שאביא עם מנחת נסכים דדילמא ליין
לבדו נתכוון דהא קי"ל מתנדבין יין דאל"כ מאי קמ"ל רבינו הא יין לעולם הוא קרב בפני
עצמו:

לְפִיכָךְ מֵבִיא עוֹלֹת בְּהֶמָּה וְעוֹלֹת הָעוֹף וּמִנְחַת נְסָכִים
וּלְבוֹנָה וַיֵּין בְּפָנֶי עֶצְמוֹ: